Græs-Kultur i den C. E. Greve Krag-Juel-Vind-Frijs tilhørende udtørrede Søborg Sø

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

GRÆS-KULTUR i den C. E. GREVE KRAG-JUEL-VIND-FRIJS tilhørende UDTØRREDE SØBORG SØ.

GRÆS-KULTUR

i den

C. E. GREVE KRAG-JUEL-VIND-FRIJS

tilhørende

UDTØRREDE SØBORG SØ.

J. L. Sivertsens Tryk. Kjøbenhavn.
(Em. & J. Baumgarten).

Siden 1880 er en Del af det udtørrede Areal af Søborg Sø benyttet til Afgræsning, efter at være forsynet med et Jordlag paa c. 2 Decimlt. (7 à 8 Centimeters) Tykkelse ovenpaa den moseagtige Dyndbund, der forud var altfor løs og usammenhængende til at kunne bære Kreaturer.

Kulturarbeidet, hvorved sandblandet Ler er udkjørt fra Bakker og Strandbredder, har omfattet mellem 5 og 600 Tdr. Land, eller noget over Halvdelen af det samlede Areal; der er ialt udkjørt omtrent 30,000 Kubikfavne Jord ved Hjulbør, Vipkasse og Sporvei og gjennemsnitlig anvendt 60 Kubikfavne pr. Td. Land eller ca. 750 Kubikmeter pr. Hectare. Da her ikke haves større Sandlag til Disposition, men mer eller mindre lerede Jordarter, er der ikke anvendt noget ublandet Dæklag, hvor udelukkende Behandling af Overfladen kan finde Sted, men et tyndere Lag end det sædvanlige Rimpauske, ganske saaledes som Hs. Exellence Lehnsgreve Frijs-Frijsenborg, Ejeren af Søborg Sø, allerede for 30 Aar siden bragte Methoden i Anvendelse paa sine Godser i Jylland.

Den er følgende:

Efter at den sejge af Siv, Carexarter, Rør etc. gjennemvævede Overflade er udtørret omhyggeligt, gjennem et System af aabne Hovedgrøfter og lukkede Drainsledninger, pløies den til en Dybde af c. 7—8 Tommer med særlig dertil construerede Plove; da Bunden er meget blød, maa Hestene være forsynede med Dyndsko — flade Træbrikker, c. 1 Fod lange og ¾ Fod brede, som skrues under Skoene —. Denne første Pløjning, som paa Grund

af de ejendommelige Forhold er temmelig besværlig, finder i Regelen Sted i Løbet af Efteraar, Vinter og det tidligere Foraar; den brede, stærkt vendte Fure harves let og tilsaaes med Havre, som i Regelen giver en meget god Afgrøde; efter Høsten begynder Jordkjørselen, som fortsættes i Løbet af Vinteren, saaledes at det til Kultur bestemte Areal inden det følgende Foraar er belagt med det angivne Jordlag (c. 60 Kubikfavne pr. Td. Land = 750 Kubikmeter pr. Hectare), som er blevet passende skjørnet af Frosten, saaledes at det ved Hjælp af Harve og Ringtromle kan behandles til 6ra. Byg, derudlægges med en Blanding af almindelige Enggræsser og Alsikkekløver, c. 30 ℔ pr. Td. Land.

*Dactylis glomerata, Phleum pratense, Alopecurus pratensis og Festuca pratensis*Hundegræs, Timothé, Eng-Rævehale og Eng-Svingel. danner Hovedmassen af de Græsarter der har vist sig mest udholdende og productive som højere voxendc Arter, mens *Poa trivialis*Alm. Raigræs. ønskes udviklet som Bundgræs.

Paa Grund af den meget frodige Væxt høstes Afgrøden et Aarstid eller to; dernæst inddeles Arealet i større og mindre Græsmarker, paa 3 à 10 Td. Land, ved Hjælp af 12 Fods brede Hovedgrøfter samt Staaltraadshegn, og Anvendelsen til Græsning tager sin Begyndelse.

De samlede Kulturudgifter vil da omtrentlig have udgjort:

I.

1ste Udgravning, Draining, Pløjning og Udsæd.

c.

100

Kr.

pr.

Td. Land.

II.

Udkjørsel af 60 Kubikfavne Jord 3 à 4 Kr.

c.

200

–

–

—

III.

Inddeling i Marker, endelig Udgravn. og Staaltraadshegn,
Forsyning med Lede, Vandsteder, Kar, Redskaber, Skuur etc.

c.

100

–

–

—

Ialt omtrent

— 400

Kr.

pr.

Td. Land.

Til Dækning heraf haves:

1ste

Aars

Havreafgrøde

c.

Kr.

80

2det

–

Bygafgrøde

c.

–

120

3die

–

Kløver Høst

c.

–

110

4de

–

Græs Høst

c.

–

90

——

Ialt omtrent

Kr.

400

Man kan i Regelen gaa ud fra at 4 Aars Afgrøde erstatter Kultur-Omkostningerne og Organisationen af Driften, og at Tabet indskrænker sig til Værdien af de meget maadelige Afgrøder, som Arealet i sin oprindelig slette Tilstand kunde give.De saaledes indhegnede, græsbevoxede Arealer benyttes paa 2 Maader til Græsning — dels ved at enkelte Marker bortlejes for hele Græstiden med fri Disposition over Græsset for Lejeren, dels ved at Kreaturerne modtages for en bestemt fastsat Priis, forsynes med Græs og Vand i Løbet af Sommeren, uden Hensyn til hvor store Arealer der maatte medgaa til deres Ernæring.

Ved Modtagelsen undersøges Kreaturerne af en Dyrlæge, som under Græstiden ogsaa tilseer indtrædende lettere Sygdomstilfælde. Ejeren af Arealet er her til en vis Grad ansvarlig, medens det, hvor hele Marker udlejes, er Ejeren af Kreaturerne, der selv maa sørge for at Græsmængden svarer til Forbruget.

Det er for de Kreaturer, som i Løbet af de sidste 8 Aar ere modtagne til Græsning paa Søborg Sø, med Ansvar for at skaffe den nødvendige Sommerernæring, at følgende Oplysninger ere samlede. Kreaturernes Antal har været noget over 4000 og Prisen for Græsningen er bleven bestemt paa Grundlag af den modtagne Vægt for hvert enkelt Kreatur, efter følgende Taxt:

For 200 ℔ og derunder 14 Kr., med en Stigning af:

3

Kr.

pr.

100

℔

fra

200—

400

℔

2

½

–

–

”

–

–

500—

700

–

2

–

–

”

–

–

800—

1000

–

Græslejen bliver altsaaTil Brug ved Kreaturernes Modtagelse er paa Grundlag af disse Bestemmelser for Betalingen udarbeidet detaillerede Prislister for Kreaturer fra 200 til 1000 ℔'s Vægt, visende Beløbet for hver 5 ℔'s Vægtdifference.:

Vægt ved
Modtagelsen.

For hele
Græstiden.

pr. Centner
modtaget Vægt.

Stigning 3 Kr.
pr. 100 ℔

200

℔

14,00

Kr.

7,00

Kr.

300

–

17,00

–

5,67

–

400

–

20,00

–

5,00

–

Stigning 2½ Kr.
pr. 100 ℔

500

–

22,50

–

4,50

–

600

–

25,00

–

4,16

–

700

–

27,50

–

3,93

–

Stigning 2 Kr.
pr. 100 ℔

800

–

29,50

–

3,69

–

900

–

31,50

–

3,50

–

1000

–

33,50

–

3,35

–

Betaling efter modtagen Vægt er indført i Modsætning til den sædvanlige Methode — efter Skjøn, Alder etc., for at have et noget sikkrere Grundlag at bygge paa; den har vist sig at kunne tilfredsstille de Fordringer som Ejer af Areal og Kreaturer maa stille, ligesom ogsaa dens Gjennemførelse har bragt en Del Oplysning om

Kjødproduction og Græsværdi, som fremstilles paa hoslagte Oversigt.

At disse Oplysninger i Aarenes Løb ere bievne saa fyldige og omfattende, skyldes den aldrig svigtende Omhu og Nøjagtighed, hvormed Opsynsmand P. Olsen, Odderholm, har gjennemført det ofte meget besværlige Arbejde, at holde fuldstændig Orden i det vidtløftige Regnskab over Enkeltheder, hvoraf den samlede Oversigt har kunnet dannes.

8 Aars Græskultur ved Søborg Sø.

Aar

Antal

Samlet Vægt ved

Forøget
Vægt
under
Græstiden

Samlet
Betaling

modtagne
Kreaturer

Td. Land til
Græsning

Virkelig
præsterede
Græsdage

Indsætning

Udtagning

Stk.

Td. Land

Dage

℔

℔

℔

Kr. Øre

1880

250

70

30480

99545

123757

24212

4073,50

1881

260

80

30610

107236

141638

34402

4863,21

1882

216

65

25150

93410

128153

34743

3957,18

1883

339

104

36090

160722

206862

46140

6355,97

1884

551

161

65270

259764

334092

74328

10729,15

1885

827

270

94000

378159

501302

123143

15697,09

1886

1104

363

122844

533660

699020

165360

21127,55

1887

681

264

77555

312950

435315

122365

12672,70

8 Aar

4228

1377

481999

1945446

2570139

624693

79476,35

1

0,32

114

460

607

147

Kr. 18,79

1

35

1412

1866

454

— 57,72

1

. . . .

. . . .

1,3

Øre 16,5

100

132,1

32,1

Kr. 4,09

100

. . . .

— 3,09

1

Øre 12,7

Paalideligheden af disse Opgjørelser er afhængig af forskjellige Momenter, hvoraf nogle let lade sig controllere, andre noget vanskeligere.

Det vides saaledes med fuldkommen Sikkerhed hvormange Kreaturer der har græsset, hvormange Græsdage der er præsteret, hvilke Vægt-Resultater Indvejning og Udvejning har givet, etc. etc.; men man veed ikke med Sikkerhed om Bugfylden er den samme ved Modtagelse og Afgang, ligesaalidt som man er istand til med fuldkommen Nøjagtighed at opgjøre det anvendte Areals Størrelse.

Hvad angaar den førstnævnte Kilde til Fejl, saa er det ganske vist, at Dyret ved Modtagelsen ofte kommer fra en længere Rejse uden at have faaet Lejlighed til at æde undervejs — men ligesaa sikkert er det, at de Dage, da Aflevering finde Sted, er der som oftest saamegen Uro, saamegen «Jagen om» af de mange, der komme for at hente Kreaturer, at Differencen paa Bugfylden dog næppe er betydelig for det enkelte Kreatur ved Modtagelse og Afgang — og forsaavidt noget af forøget Bugfylde skulde være skrevet paa Kjødproductionens Regning, saa vil de enkelte Malkekøer, der findes i Flokkene, bevirke en Reduction i modsat Retning ved at Mælkeudbyttet af dem ikke kan opføres, medens det dog medfører en Nedgang i Tilvæxten, saa at i det hele og store den gjennem Tallene givne Fremstilling af Tilvæxten udentvivl maa anses for ret paalidelig.

Den anden Kilde til Unøjagtighed — Areal-Opgjørelsen — har sin Aarsag i 2 Omstændigheder.

1) at endel Heste græsser imellem Kreaturerne; det Areal, som de disponerer over, drages fra Hovedarealet efter en bestemt Norm, idet 100 Hestegræsdage regnes lig 167 Kreaturgræsdage; Antallet af Kreaturgræsdage pr. Td. Land opgjøres ved hver Græsperiodes Slutning, og da Hestegræsdage omsatte til Kreaturgræsdage svare til et vist Antal Td. Land fradrages dette i det for Kreaturer beregnede Areal; f. Ex.:

Blandt 600 Kreaturer som benytte 230 Td. Land findes 50 Heste; hvormeget af Arealet skal fradrages for disse? Hestene har græsset tilsammen i 5000 Dage svarende til 5000 × 1,67 = 8350 Kreaturgræsdage. Hver Td. Landhar leveret 417 Græsdage, men 8350/417 = 20, alsaa 8350 Græsdage svare til 20 Td. Land, som fradrages det samlede Areal, der altsaa reduceres til 210 Td. Land for Kreaturerne.

Det er øjensynligt, at Rigtigheden af Opgjørelsen er afhængig af, hvorvidt Forholdet mellem Kreatur- og Hestegræsdage er correct angivet ved Forhold 100 : 167, der med meget smaa Variationer angiver Differencen paa Betalingen pr. Græsdag for Kreaturer og Heste; herved er ingen Control mulig, det er en Skjønssag, men Ansættelsen vil dog paa Grund af Hestenes ringe Antal i Forhold til Kreaturernes altid have forholdsvis ringe Indflydelse.

2) en anden Vanskelighed vedrørende Areal-Opgjørelsen er, at undertiden høstes 1ste Slet af en Græsmark, og kun Eftergræsningen benyttes — hvorledes skal dette indføres i Areal-Opgjørelsen?

Rettelsen finder her Sted efter et lignende Princip —: en Opgjørelse af de Kreaturgræsdage, som det til Eftergræsning bestemte Areal præsterer, viser f. Ex., at disse udgjør 4587 — men da hver Td. Land af det ikke høstede Hovedareal i Gjennemsnit for den respective Aargang præsterer 417 Græsdage pr. Td. Land, saa svarer Eftergræsningen til 4587/417 = 11 Td. Land, som altsaa tillægges det samlede Areal. Ved Hestene reduceres Græsningsarealet for Kreaturernes Vedkommende, idet deres Græsdage omformes til Areal, som fradrages. Ved Afhugning af første Slet paa enkelte Marker bringes Eftergræsningen i Regning som Areal, ved at omforme de præsterede Græsdage til saa og saa mange Td. Land, som tillægges.

Saaledes er altsaa Arealet opgjort — og det vil skjønnes, at de Kilder til Fejl i Antallet af Td. Land, der findes, ikke kan medføre store Ulemper — dels fordi Heste og Efterslæt er indlagt i Beregningen saagodt som Forholdene tillade det, dels fordi begge Dele i Forhold til de store Arealer og store Antal Kreaturer spille en underordnet Rolle.

Efter denne Redegjørelse for Paalidelighedsgraden skal jeg gaa over til at fremdrage nogle af Hovedopgjørelsens Resultater belyste ved de enkelte Aars Opgjørelser.Med Hensyn til Størrelse og Art af de modtagne Kreaturer, da viser det sig at Ungkreaturer i Opvæxt har været Hovedmassen, Fedekreaturer og ældre Udsætterkøer ere repræsenterede i ringere Mængde.

Af de 4228 Stk. Kreaturer havde ved Modtagelsen:

110

Stk.

eller

2,6 %

en Vægt af indtil

200

℔

786

–

–

18,6 %

——

200

—

300

℔

1134

–

–

26,8 %

——

300

—

400

–

786

–

–

18,6 %

——

400

—

500

–

676

–

–

16,0 %

——

500

—

600

–

478

–

–

11,3 %

——

600

—

700

–

258

–

–

6,1 %

——

700

—

900

–

Der viser sig en meget kjendelig Forskjel paa Tilvæxten i de forskjellige Aldersklasser — Procentvis er den omtrent 3 Gange saa stor for de yngre som for de ældre.

For 700 Kreaturers Vedkommende fordelte efter Vægten i Hold paa 100 Stk. viser det sig at:

100

Stk

med gjennems. Vægt

200

℔

har tiltaget

67%

og produceret 1 ℔ Kjød for

10,1

Øre

—

–

—

300

–

—

55%

—— —

10,0

–

—

–

—

350

–

—

44%

—— —

11,1

–

—

–

—

450

–

—

39%

—— —

11,6

–

—

–

—

560

–

—

31%

——— —

13,6

–

—

–

—

650

–

—

26%

——— —

15,0

–

—

–

—

760

–

—

21%

——— —

18,0

–

Da Alderen omtrent er proportional med Vægten seer man her meget tydeligt at yngre Kreaturer — $1^1/_2$ à $2^1/_2$ Aars, svarende til Vægtangivelserne 3 à 500 ℔, bedst ere i Stand til at drage fuld Nytte af Græsningen og til at producere den største Mængde Kjød til billigste Pris.

Dette udelukker dog ikke, at billigt indkjøbte Udsætterkøer, ældre Stude etc., i **passende Foderstand** kan bringe et godt Resultat hjem, kun maa man her ligesom i Marsken lægge særdeles Vægt paa **at Vinterfodringen hverken har været for rigelig eller for knap.**

Ogsaa Tilvæxten i de forskjellige Maaneder af Sommeren frembyder endel Variationer saaledes som hosstaaende maanedlige Prøvevejning af 58 Stk. Kreaturer af forskjellige Aldersklasser udviser:

Hold af
Kreaturer
paa:

19. Maj.

23. Juni

24. Juli

18. Aug.

27. Septbr.

Hela Tiden

Modtagelses
Vægt

Vægt

Tilvæxt

Daglig i
35 Dage

Vægt

Tilvæxt

Daglig i
31 Dage

Vægt

Tilvæxt

Daglig i
25 Dage

Vægt

Tilvæxt

Daglig i
40 Dage

Vægt ved
Aflevering

Ialt Tilvæxt

Daglig i
131 Dage

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

℔
pr. Stk.

30 Stk. i 85

554

628

74

2,1

658

30

1,0

674

16

0,7

714

40

1,0

714

160

1,2

28 Stk. i 86

670

790

120

3,4

836

46

1,5

866

30

1,2

900

34

0,8

900

230

1,8

Ialt 58 Stk.

612

709

97

2,8

747

38

1,2

770

23

0,9

807

37

0,9

807

195

1,5

Den gjennemsnitlige Tilvæxt viser sig heraf at have været pr. Stk. pr. Dag:

i

Juni

2¾

℔

–

Juli

1¼

–

–

Aug.

0,9

–

–

Septb.

0,9

–

Prøvevejningen giver saaledes et slaaende Bevis for, hvilken overordentlig Betydning Græsningen i den første Del af Sommeren har.

Tages alle modtagne og vejede Kreaturer under Eet faaes følgende Resultat af Trivelighed og Tilvæxt:

Over

350 ℔

tiltog

15

Stk.

Kreaturer

eller

0,4 %

af hele Antallet

Fra

300—350

–

44

–

—

–

l,0 %

—

—

250—300

–

165

–

—

–

3,9 %

—

—

200—250

–

503

–

—

–

14,0 %

—

—

150—200

–

1303

–

—

–

30,8 %

—

—

100—150

–

1356

–

—

–

32,1 %

—

Indtil 100 ℔

–

693

–

—

–

16,4 %

—

Undervægt havde

39

–

—

–

0,9 %

—

døde und. Græstiden

20

–

—

–

0,5 %

—

____

____

4228

Kreaturer eller

100,0 %

af hele Antallet

Det fremgaaer heraf at den større Halvdel har haft en Tilvæxt i Græstiden af mellem 100 og 200 ℔, eller da Græstidens Varighed, som ovenfor angivet for samtlige Kreaturer, har beløbet sig til i Gjennemsnit 114 Dage, vil Tilvæxten i Regelen variere mellem 1 og 2 ℔ — kun undtagelsesvis gaa op til 3 ℔ og derover.

Sundhedstilstanden har i det Hele været tilfredsstillende, idet Sygedagenes Antal kun udgjør c. ½ Procent af det samlede Antal Græsdage; det er dog kun for det sidste Par Aar at fuldkommen nøjagtig Opgjørelse har fundet Sted — det har herved vist sig, at af 1785 Kreaturer med 200,399 Græsdage har 83 eller c. 4,7 % været syge i 1027 Dage.

Disse 1027 Sygedage faldt paa følgende Sygdomme:

	Dage.	Procent af Sygedage.
Yverbetændelse	255	24,9 %
Skedebetændelse	142	13,9 –
Kodestuvning	211	20,5 –

Diarrhoe	41	4,0 –
Lungesyge	93	9,0 –
Kastning	24	2,3 –
Afmagring (Tuberkler?)	55	5,4 –
Forskjellige Sygdomme	206	20,0 –

Sygdomstilfældene har for det meste været af lettere Natur — kun et Aar, i 1880, antog Diarrhoen en epidemisk og farlig Characteer, og bevirkede en Del Dødsfald, vistnok væsentligt begrundet i et usædvanligt koldt og raat Efteraarsvejr.

Det er ganske ejendommeligt, at Sygeligheden har været mindst i Maj (c. 6,0 % af alle Sygedage), noget større i Juni og Juli (omtrent 20 %), men bestandig størst i August (c. 35 %), for da atter i Septbr. at synke (til omtrent 20 %); Forklaringen kan mulig søges i, at August er den Maaned der i Regelen medfører de største Variationer i Dag- og Nat-Varme og ofte bringer voldsomme Nedslag.

Af den givne Oversigt over 8 Aars Græskultur fremgaaer, at Kjødproductionen for alle Aarene i Gjennemsnit har været 454 ℔ pr. Td. Land og 32,1 % eller c. 321 ℔ pr. 1000 ℔ af den modtagne levende Vægt — for de enkelte Aar variere disse Tal noget — dog mindre end man skulde tro.

Kjødproductionen:

	pr. Td. Land	pr. Hectare.	pr. 1000 ℔ modtaget Vægt.
1880	346		

℔

314

Kilogr.

243 ℔

1881

430

–

390

–

321 –

1882

534

–

484

–

372 –

1883

444

–

402

–

287 –

1884

462

–

419

–

286 –

1885

456

–

413

–

325 –

1886

453

–

410

–

311 –

1887

463

–

420

–

391 –

I Gjennemsnit for alle 8 Aar

454

℔

411

℔

321 ℔

Paa Grund af Aargang, kortere og længere varende Græstid, climatiske Forhold, Kreaturernes Størrelse, etc., har ogsaa Værdierne varieret en Del.

1 Græsdag for store og smaa tilsammen er blevet betalt med fra 13,3 til 17,6 Øre, mens Gjennemsnitsværdien ifølge Oversigten bliver 16,5.

1 Td. Land Græs er betalt med fra 47 til 66 Kr., i Gjennemsnit 57 Kr. 72 Øre.

Prisen paa 1 ℔ Tilvæxt har varieret mellem 10,3 og 16,8 Øre, i Gjennemsnit 12,7 Øre.Den aarlige Opgjørelse af disse Værdier giver følgende Resultat.

Udbragt Værdi:

pr. Td Land.

pr. Græsdag
pr. Kreatur.

pr. ℔
Tilvæxt.

1880

58,20

Kr.

13,3

Øre

16,8

Øre

1881

60,79

–

15,9

–

14,1

–

1882

60,88

–

15,7

–

11,3

–

1883

61,11

–

17,6

–

13,8

–

1884

66,45

–

16,4

–

14,4

–

1885

58,23

–

16,7

–

12,7

–

1886

58,13

–

17,2

–

12,7

–

1887

47,88

–

16,3

–

10,3

–

————

————

————

I Gjennemsnit

57,72

Kr.

16,5

Øre

12,7

Øre

Naar Talen her er om Græsdage og Prisen paa dem maa det jo altid erindres, at Gjennemsnitsstørrelsen af Kreaturerne kun er ringe paa Grund af den store Mængde Ungkreaturer. — Prisen paa een Græsdag (16½ Øre) bliver derfor meget lille; vil man søge Oplysning om hvorledes Prisen vilde stille sig for gjennemsnitlig større Kreaturer, vil det være tilstrækkeligt at angive Pris og Tilvæxt pr. 1000 ℔ pr. Dag af Græstiden, saaledes som Forholdet har været:

Græstidens
Varighed
var

Pris pr.
1000 ℔
pr. Græsdag

Tilvæxt
pr. 1000 ℔
pr. Græsdag

1880

130

Dage

30

Øre

1,8 ℔

1881

120

–

33

–

2,3

–

1882

135

–

31

–

2,7

–

1883

123

–

32

–

2,3

–

188

133

–

30

–

2,1

–

1885

130

–

31

–

2,4

–

1886

130

–

31

–

2,4

–

1887

135

–

30

–

2,9

–

____

____

____

I Gjennemsnit

129

DageVed Græstidens Varighed forstaaes her den Tid, der forlober imellem Modtagelses- og Afleveringsdagen;

men da nogle Kreaturer afhentes før eller komme senere, viser Oversigten over 8 Aars Græscultur kun 114 Dago som. Gjennemsnit pr. Kreatur.

31

Øre

2,4

℔

For Fuldstændigheds Skyld vedføjes hoslagt en tabellarisk Oversigt til Belysning af dette Forhold med Angivelse af Maaden, hvorpaa de sidste 2 Kolonners Tal ere fremkomne, samt den nøjagtigere Opgjørelse af deres Størrelse, hvoraf foranstaaende omtrentlige Angivelser ere tagne.

Tilvæxt og Betaling pr. 1000 ℔'s Middelvægt pr. Dag.

Aar

Antal
Græs-
dage

Tilvæxt

Betaling

Krea
turernes
Middel-
vægt

pr. 1000 ℔:s
Middelvægt
pr. Dag

Ialt

pr.
Græs-
dag

Ialt

pr.
Græs-
dag

Til-
væxt

Be-
taling

₶

₶

Kr. Øre

Øre

₶

₶

Øre

1880

30480

24212

0,79

4073,50

1 3,36

446

1,77

29,96

1881

30610

34402

1,12

4863,21

15,39

478

2,34

33,24

1882

25150

34743

1,38

3957,18

15,73

512

2,69

30,72

1883

36090

46140

1,28

6355,97

17,61

542

2,36

32,56

1884

65270

74328

1,14

10729,15

16,44

539

2,11

30,50

1885

94000

123143

1,31

15697,09

16,70

532

2,46

31,39

1886

122844

165360

1,35

21129,55

17,20

559

2,41

30,77

1887

77555

122365

1,58

12672,70

16,34

547

2,89

29,87

8 Aar

481999

624693

1,30

79476,35

16,49

534

2,43

30,88

Anmrk.

For at kunne beregne den daglige Tilvæxt i Forhold til den daglige Vægt er **Middelvægten** af Kreaturerne, ɔ: Halvdelen af Summen for Modtagelses- og Afleveringsvægt, anvendt.

Tilvæxten pr. 1000 ℔ pr. Dag fremkommer ved at dividere Tilvæxten pr. Græsdag med Kreaturernes Middelvægt (idet 0,446 × 1,77 = 0,79).

Betalingen pr.1000 ℔ pr.Dag fremkommer ved at dividere Betalingen pr. Græsdag med Kreaturernes Middelvægt (idet 0,446 × 29.96 = 13,36).

En Undersøgelse af de climatiske Forholds Betydning for Græs- og derigjennem Kjødproductionen, som ved Hr. Cand. mag. Willaume Jantzens velvillige Assistance er hleven mulig, har givet et Resultat som næppe er uden Interesse, idet det synes at vise den Rolle, en rigelig Nedbør spiller for Sommerens Græsproduction under de herværende Varmeforhold, som i det Hele er langt mindre varierende end Fugtighedsforholdene — i de 3 Aar 82,83 og 84 er der saaledes næppe $^{1}/_{10}$ Grads Forskjel paa Sommerens Middeltemperatur for Søborg Sø’s Vedkommende; høiest var den i 80 med 16,3°, lavest i 81 med 14,5°.

Regnmængden derimod stiger til 306$^{m.m.}$ (i 82) og synker til 103$^{m.m.}$; Enkelthederne vil fremgaa af hosstaaende Oversigt, hvor foruden Sommerens Middelvarme og Nedslag tillige Middelvarmen og Regnmængden i Maj er angiven, da disse Factorer kunde tænkes at have nogen Indflydelse paa en lidt tidligere eller senere Begyndelse af Græsningsperioden.

Aargang

Middelvarme
i Maj

Regnmængde
i Maj

Middelvarme
i de 3 Maaneder
Juni, Juli og August

Regnmængde
i de 3 Maaneder
Juni, Juli og August

Kjødproduction
pr Td. Landsee Pag. 12: Kjødproductionen.

Celsius

Millimeter

Celsius

Millimeter

℔

1880

(10,4)

(36)

16,3

167

346

1881

10,6

49

14,5

187

430

1882

11,0

22

15,9

316

534

1883

10,3

14

15,9

212

444

1884

10,4

50

15,9

103

462

1885

8,9

49

15,1

121

456

1886

11,0

32

15,1

111

453

1887

10,0

47

15,6

119

463

For yderligere at anskueliggjøre dette Forhold er vedheftet en graphisk Fremstilling af Tallene, udvisende Middelvarmens, Regnmængdens og Kjødpruductionens aarlige Bevægelser, hvortil kun skal bemærkes, at Varmegraden er angiven i Tiendedels Grader, saaledes at altsaa 16,3° findes opført med Tallet 163.

*

Græskulturen eller rettere Afgræsningen har den ubestridelige Fordel fremfor de fleste andre Kulturmethoder, at den, eengang ordnet, kræver en ringe aarlig Drifts-Udgift.

Foruden de oven omtalte Arealer til fri Græsning, haves en større Del Græsmarker, som særlig udlejes, en Del,som høstes eengang, etc. — tilsammen c. 480 Tdr. Land under samlet Græsbrug — herved ere Udgifterne til Hegn, Tilsyn, Grøfter, Høhøst etc. etc. mellem 10 og 15 Kr. pr. Td. Ld., næppe ¼ af, hvad et normalt Avlsbrug kræver — hvorved Drifts-Overskudet ved Græskulturen altsaa kan sættes til omkring 40 Kr. pr. Td. Land — en Afgift, som vanskelig under Nutidens Conjuncturer paa anden Maade kan skaffes tilveje.

Det er derfor Hs. Exe. Lehnsgreve Frijs har ønsket, at indføre Methoden under de herværende Forhold. Det Spørgsmaal, der maaske gjøres, «hvorlænge Græsculturen kan fortsættes», lader sig endnu ikke besvare — det er dog sandsynligt at en OmlægningNødvendigheden for en Omlægning paa Grund af formindsket Production vil

næppe hidføres af manglende Næringsstoffer — den ringe Mængde uorganiske Stoffer, som ved Afgræsningen berøves Jorden, erstattes let og billigt ved Anvendelse af Kainit og Thomasmeel, og da navnlig det sidstnævnte, til Supplering af den til Ungkreaturernes Beenbygning nødvendige Fosforsyre.

Faren for Nedgang ligger i Vanskeligheden ved at holde den rette **Fugtighed** i Overfladen — formegen giver Suurhed, forliden giver, i saadanne porøse Jordarter, Anledning til Dannelse af en Mængde store Revner i dot Jordlag, hvori Græsrødderne skulle udbrede sig. Herved opstaaer et Lag, bestaaende af aabne Rum og tæt sammentørrede Jordklumper i 1 à 2 Fods Dybde, hvori Roddannelsen vanskeligt finder Sted, og hvorigjeonnem Fugtigheden fra de dybere Lag ikke kan naae op.

At have Vand nok i den varme Foraars- og Sommertid, og kunne bortfjærne det fuldstændigt Efteraar og Vinter til 2 à 3 Fods Dybde, er det Ideal som man, for saadanne Arealers Vedkommende, kun i sjældne Tilfælde er istand til at naae.

Og hvor det **ikke** lader sig gjøre at regulere Fugtighedsforholdene efter enhver Aarstids Krav, der maa man, med visse Aars Mellemrum, finde sig i Ulemperne ved at opbryde Grønsværen, gjennem passende Behandling fylde Revnerne, og saaledes igjen bringe Forbindelsen mellem Overfladens Forbrug og Undergrundens Beholdning af Fugtighed tilveje. i Tidens Løb maa finde Sted.

P. Feilberg.

KJØDPRODUCTION

sammenstillet med Sommervarme og

REGNMÆNGDE.

8 Aars Græskultur i den udtørrede Søborg Sø.